

Zoltan Tiroler

Vart går Kuba?

En artikelserie vid 60-årsjubileet

Artikelserie från Clartés blogg 12-22/1 2019

Om inget annat sägs är bilderna © artikelförfattaren. Lästipsen i slutet har tillagts av marxistarkivet.

Artikelförfattaren framför Fidels grav i Santiago de Cuba. (c) Zoltan Tiroler

Zoltan Tiroler: ”Artiklarna skrevs som ett litet bidrag för att balansera den fullkomligt förvridna Kubarapportering vi matas och hjärntvättas med. Raul Castro sammanfattade budskapet jag vill ha fram på årsdagen, 1 januari, av revolutionen: 'Efter 60 år av kamp, uppoffringar och segrar är Kuba ett självständigt land, herrar över sitt eget öde.' Jag vill också understryka Kubas stora betydelse för såväl de reaktionära som de progressiva krafterna. Kuba är en vattendelare. Anser man sig vara vänster är stödet till Kuba nödvändigt.”

1 januari 2019 var det 60 år sedan diktatorn Batista tog statskassan och flydde. Revolutionen hade segrat. En avgörande händelse i Latinamerikas historia med ett enormt avtryck i regionen. Nyss hemkommen från Kuba rapporterar Svensk-Kubanska Föreningens ordförande Zoltan Tiroler i en artikelserie om hur det ser ut 60 år senare.

Del 1: Förutsättningar och en kort bakgrund

Kuba upphör inte att engagera och polarisera. Exemplet Kuba är viktigt för båda sidor; högern försöker framställa landet som en blodig diktatur med en befolkning som, förutom politiskt förtryck, lever i djup misär. Vänstern pekar på landets exceptionella internationella solidaritet, på dess höga utbildnings- och hälsovårdsnivå, på ett varmt och humant samhälle utan extrema klyftor. Samt ett land som med stort allvar verkar för långsiktig ekologisk hållbarhet. Kuba är ett litet land med 11 miljoner invånare. Dess tyngd i världspolitiken är mångfalt större.

Landet är just nu uppmärksammat av flera skäl:

Revolutionen firade 60 år den 1 januari. En anmärkningsvärd bedrift. Ett skifte i ledningen våren 2018 från revolutionsgenerationen till en ny och ung president. En ny grundlag är under utarbetande. Den har varit ute på remiss hos kubanerna och diskuteras på tusentals möten. Nu görs en ny omarbetning utifrån dessa diskussioner. I februari ska folket rösta om den nya grundlagen. Det begynnande tövädret från Obamas sista tid har ersatts med hotfull kalla-krigsretorik och allt hårdare sanktioner från USA. Kuba pekas ut som en av tre i ”Tyranniets trojka” (tillsammans med Venezuela och Nicaragua) av USA. Stormakten talar åter om att ”befria” folken i dessa länder och hotar med öppet våld. Samtidigt har vänstervågen i Latinamerika ersatts av en högervåg med en rad regimer som är direkt fientligt inställda till Kuba.

Denna artikelserie är indelad i följande avsnitt:

1. Förutsättningar och en kort tillbakablick
2. Utvecklingen i Latinamerika ca 2000 – 2018
3. Negativa och positiva faktorer för utvecklingen
4. Det som händer nu avgör landets framtid
5. Kuba behöver oss och vi behöver Kuba

Förutsättningar

Kuba är en socialistisk ö i en kapitalistisk värld. Tidigare socialistiska försök har inte lyckats, trots ibland goda förutsättningar. Det finns inga upptrampade vägar att följa, inget facit, utan

Kuba behöver forma sin egen väg. Att det socialistiska Kuba, mot alla odds, fyllde 60 år den 1 januari 2019 är en fantastisk bedrift, och kanske den mest anmärkningsvärda framgången.

Framgången har förstås flera orsaker. Nyckelfaktorer är det utbredda och starka folkliga stödet till Revolutionen och det breda folkliga deltagandet i samhällsomdaningen. En samhällsomdaning med de breda lagrens välfärd som ledstjärna.

USA-regeringarnas försök – som pågått utan uppehåll sedan Revolutionens första timme – att forma en kontrarevolutionär politisk kraft inom det kubanska samhället, har inte lyckats. Den grundläggande anledningen till detta misslyckande står att finna i Revolutionens totala eliminering av den gamla förtryckarapparaten. Dess åtgärder mot storjordägarna och de stora USA-bolagen, liksom den snabba radikaliserings inom arbetarklassen, lantarbetarna och småbrukarklassen, ledde till en massutvandring av välbeställda borgerliga grupper. Detta innebar i sin tur att grogrunden för organiserade antisocialistiska krafter väsentligt försvagades. Den antisocialistiska oppositionens bas blev Miami istället för Havanna.

Åren efter revolutionen led Kuba stor brist på högutbildade. Svaret blev en oerhört ambitiös utbildningssatsning. Det nya skiktet av högutbildade, som ersatte dem som lämnat landet, var rotat i Revolutionen och stödde den i allmänhet med entusiasm.

Alltså: På Kuba eliminerades den gamla våldsapparaten, och likaledes försvann borgerligheten och den kapitalistiska kontrarevolutionens sociala stödtrupper snabbt från scenen. De tre maktbastionerna militär/polisväsende, ekonomins strategiska delar och informationskanalerna var djupt komprometterade och erövrades, utan kompromissande, av de breda lagrens revolutionsrörelse.

Detta särskiljer Kuba från andra exempel där vänsterpolitiska krafter med mer eller mindre socialistiska mål nått regeringsmakten. Som i Nicaragua 1979. Också där krossades den gamla våldsapparaten fullständigt. Men den sandinistiska revolutionen lämnade borgarklassens ekonomiska positioner, liksom borgarklassens grepp om medierna, intakta. Om inte en bred folklig rörelse skolas och organiseras för en målmedveten offensiv mot borgarklassens ekonomiska och mediala maktpositioner kommer ”vänstervågen” obönhörligen att rullas tillbaka.

Den kubanska revolutionen väckte hos världskapitalismens företrädare fruktan för efterföljd och ett bottenlöst hat. Justitieminister Robert F. Kennedy slog efter den misslyckade invasionen i Grisbukten 1961 fast att: ”Kuba är prioritet nr 1 för USA:s regering, allt annat är sekundärt. Vi ska inte spara någon tid, någon ansträngning, några mänskliga resurser för att störta Kubas regering.”

Samtidigt blev revolutionen en inspirationskälla för arbetare och förtryckta, fattiga, och diskriminerade runt om i världen.

För USA-imperialismen var möjligheten att Kuba skulle kunna bli ett exempel för revolutionära folkliga rörelser över hela den latinamerikanska kontinenten avgörande för de tidiga besluten att inleda en ekonomisk blockad och att skapa en CIA-ledd omfattande terror mot grannen i söder.

Den kubanska revolutionen har stått emot. Men inte utan svårigheter och umbäranden. Kuba är ett litet och resursfattigt land. Det gör att utvecklingen är väldigt beroende av omvärlden. Utvecklingen globalt har inte blivit som de skäggiga revolutionärerna hoppades. Detta har dock inte hitintills lett till reträtt från de socialistiska mål som Revolutionen ställt upp. Oavsett politiska konjunkturen och globala styrkeförhållanden är internationalismen och solidariteten med alla dem som bekämpar kapitalism och fascism något av ett adelsmärke för Kuba.

Kubanerna har hela tiden kunnat bli av med USA:s blockad och det militära hotet som hänger över dem. Så är det också nu. Det "enda" Kuba behöver göra är att lägga sig platt för USA:s regering och de kapitalistiska bolagen. Inget talar för att kubanerna kommer göra detta. Och någon intern kontrarevolutionär kraft, som skulle kunna slå upp portarna för imperialismen, är inte skönjbar.

Girón vid Grisbukten, USA-imperialismens första nederlag i Latinamerika.

En kort tillbakablick

Från revolutionens seger 1959 och fram till 1990 gick utvecklingen framåt, inte minst på grund av de goda förbindelserna med det icke-kapitalistiska Sovjetunionen och Östeuropa. Visserligen var de kapitalistiska staterna i Väst fientligt inställda, men Kuba var inte beroende av dem.

Kuba utvecklades till ett mycket jämlikt land. Med en låg privat konsumtion, där staten tog hand om alla, där ingen tilläts falla ner i misär och alla hade det relativt bra. När så Östblocket imploderade innebar detta för Kuba en katastrof. Landet tappade sin handel och gick in i den så kallade *specialperioden*. Ett slags krigs- och belägringstillstånd, utan väpnad konflikt. ”Experter” i Väst spekulerade om regeringen skulle falla inom några veckor eller ett par månader. Den kubanska exilmaffian i Miami packade resväskorna, kivades om de hägrande ministerposterna och utlovade, i blodtörstig eufori, 48 timmars fri jakt på kommunister. Kuba stod ensamt, USA skärpte blockaden som också Jeltsins kontrarevolutionära Ryssland nu anslöt sig till.

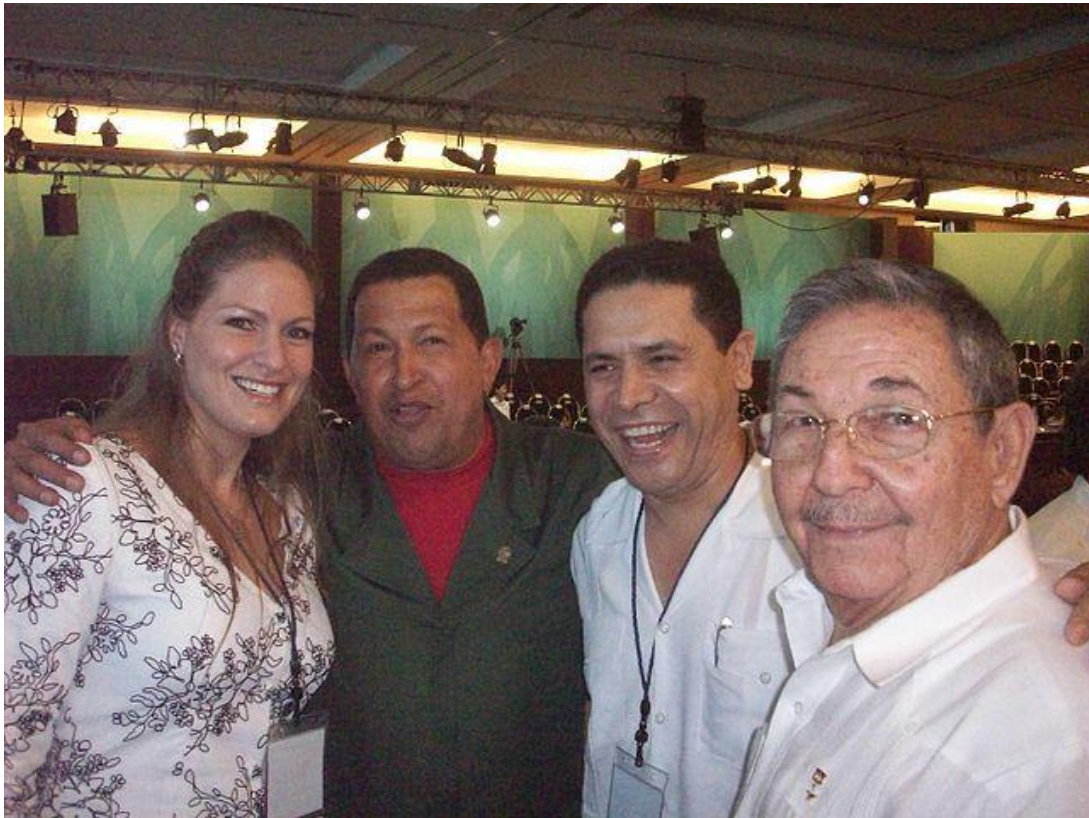
Kuba blev paria i medier, inte minst i Sverige. Här skedde en omsvängning, från en hyfsat balanserad syn – ett arv efter Palme – till en uteslutande negativ sådan. Hetsen mot Kuba pressade många socialdemokrater och ledande vänsterpartister till att ta avstånd från Kuba och i många fall gå ur Svensk-Kubanska Föreningen.

90-tals krisen var svår. De styrande fick göra många kompromisser, men man följde inte Internationella Valutafondens och Världsbankens recept. Inga privatiseringar, inga massavskedanden, inga stängningar av dagis, sjukhus eller skolor. Kuba skickade inte hem utländska studenter som pluggade gratis, inte heller avbröt man den omfattande hjälpen till barnen från Tjernobyl, som behandlades och rehabiliterades i Kuba efter kärnkraftsolyckan.

Folk var hungriga och undernäring förekom. Det lilla som fanns fördelades. Den redan påbörjade satsningen på stadsodlingar stärktes. Turism prioriterades för att snabbt få in hårdvaluta, som ersättning för de exportinkomster som i ett slag raderades ut när Sovjetblocket kollapsade.

Senare ekonomiska studier har visat att Kuba klarade sig bättre ekonomiskt än Ryssland och Öststaterna där roffarkapitalismen, IMF och Världsbanken fick härja fritt. Där vältrades krisen över på de svagaste grupperna. Inte så i Kuba, där ska ”alla vara med”. Kuba föll inte. Eftersom bördorna fördelades rättvist blev det inga upplopp eller regeringsfientliga demonstrationer. Landet hämtade sig långsamt. Men till priset av ökade skillnader (fortfarande små jämfört med det övriga Amerika, men betydligt större än tidigare). Samhället differentierades, vilket påverkar sammanhållningen negativt. Turismen förde också med sig problem; bland dem prostitution och droger.

Del 2: Utvecklingen i Latinamerika under de senaste två årtiondena

Hugo Chávez och Raúl Castro på "toppmöte" i Quintana Roo (Mexiko) i februari 2010.
© Gregorio Sánchez Martínez

Det amerikanska närområdet betyder förstås mycket för ett litet land som Kuba. Så låt oss kasta en blick på den senaste tidens skeenden i Amerika.

I början på seklet inleddes en serie viktiga händelser i Latinamerika: Vänsterpolitiker av olika kaliber vann i val efter val. Det viktigaste var förstås valet av Hugo Chávez i Venezuela. Med sina oljerikedomar är Venezuela en stormakt i regionen. Och om Venezuela hade resurserna hade kubanerna erfarenheterna och visionerna. En radikal latinamerikansk integration påbörjades. USA:s planerade frihandelsavtal hamnade på soptippen. Istället bildades den solidariska samarbetsorganisationen ALBA av de mest radikala regeringarna. (Kuba, Venezuela, Bolivia, Nicaragua, Ecuador, Honduras och flera karibiska småstater). För första

gången skapade Latinamerika en egen organisation, Celac, med kontinentens och Karibiens alla länder som medlemmar. Undantagna från gemenskapen var bara USA och Kanada. Kontinenten började helt enkelt att frigöra sig från USA:s grepp. Denna utveckling sågs av många under det första decenniet på 2000-talet som hoppet i en annars dyster värld. Nu köade till och med statschefer för att få träffa Fidel Castro. Kuba var ute ur isoleringen och Havanna blev något av Latinamerikas politiska och diplomatiska centralpunkt. De många vänsterregeringarna gav inte bara Kuba politiskt inflytande, utan handelsrelationer byggdes upp. Venezuela blev den klart viktigaste partnern.

Historien följer inga raka linjer. Ett nederlag kan vändas till seger. Liksom en seger kan visa sig obeständig. Inför de folkliga framgångarna i Latinamerika satte USA och dess allierade in en våldsam motoffensiv. Presidenter störtades i Haiti 2004, i Honduras 2009 (Obamas nya strategi, påhejad av Hillary Clinton) och i Paraguay 2012. Kuppförsök gjordes mot alla de radikala regeringarna. Det var inte i val som vänstern besegrades, utan av "lawfare", en allians mellan USA, överklassen, juridiken och media. Dessa anklagade vänsterpolitiker, utan bevis, som korrupta och har, ofta med militant stöd från stora delar av medelklassen, lyckats avsätta eller fängsla dem. Högerregimer har kommit till makten i Ecuador (där vänsterkandidaten Moreno efter att ha blivit vald överraskande bytte sida till imperialismens och högerens sida) i Argentina, i Chile med flera. Den latinamerikanska integrationen har gått i stå.

Nicolás Maduro överlämnar ett porträtt av Hugo Chávez till Dilma Rousseff. © Valter Campanato

I en juridisk häxprocess avsattes Brasiliens president Dilma Rousseff och när det visade sig att Rousseffs partikamrat, den populära tidigare presidenten Lula från Arbetarpartiet ledde alla opinionsundersökningar, så kastades han i fängelse. Vilket hindrade hans återval. Nu har de reaktionära USA-anknutna frikyrkorna och företagsvärlden, som äger medierna, lyckats baxa fascisternas gunstling – nyliberalen, tortyr- och våldsdyrkaren, homofoben, miljöfienden och rasisten Jair Bolsonaro – in i presidentpalatset. Han hyllas av Wall Street Journal, som förvisso också hyllade Pinochet när de chilenska folkrörelserna skulle malas till grus. Och börserna steg, förstås. Även SAAB och Scania gnuggar nu händerna. Bolsonaro har, redan innan han tillträtt, inlett sitt korståg mot Venezuela och Kuba.

Valet visar flera saker: överklassen väljer hellre en fascist än en i deras ögon möjligen besvärlig socialdemokrat. Det illustrerar också att överheten kan få inte bara medelklassen utan också betydande skaror bland de fattiga att rösta rakt mot sina egna intressen. En sak behöver vi inte hysa tvivel om: Brasiliens fattiga går under den nya regimen ingen munter framtid till mötes. Redan har de blivit av med sin nyligen vunna rätt till hälsovård då tusentals kubanska läkare, som arbetade i det fattiga nordost, i Amazonas och i kåkstäderna, skickats hem. USA och miljonärerna jublar. Champagnen flödar.

Vänsterregeringarna lyfte på kort tid 90 miljoner (!) latinamerikaner ur fattigdom. 20 miljoner av dessa har åter fallit under fattigdomsstrecket. Fler lär det bli.

Venezuela, med världens största kända oljereserver, är i fokus för imperialismens attacker. Högern och USA misslyckades med att störta Hugo Chávez regering. Och de har hitintills misslyckats med att störta Maduros. Statskupp, lockout, våldsamma upplopp, val och mordförsök; inget har gett det av högern önskade resultatet. Av det 20-tal val som hållits sedan Chávez vann, erkänner USA och högern bara de två som de själva vunnit. Idag är den inhemska oppositionen i totalt förfall, splittrad och käbblar inbördes. Maduros popularitet har ökat, trots den djupa ekonomiska kris som landet lider under.

Oppositionens enda kvarvarande hopp är en utländsk (läs: Colombia, Brasilien, USA) militär intervention. Antingen med hänvisning till Venezuelas ”humanitära kris” (som inte är värre än Argentinas och mindre än Centralamerikas) eller med en ”false flag” förevändning. Redan har Colombias president Ivan Duque hävdat att Venezuela hotar Colombia, när faktum är att det är precis tvärtom. Det skulle innebära en enorm framgång för högern, och ett dråpslag för vänstern, om regeringen i Venezuela faller. (För att inte tala om det bakslag det skulle innebära för folkmajoriteten i Venezuela). Det gäller inte bara Venezuelas viktiga ekonomiska bidrag till utveckling i regionen, det skulle också få en oerhört negativ psykologisk effekt, inte minst i Kuba. Liknande det som skedde vid militärkuppen i Chile 1973 när Kubavännen Salvador Allende störtades av militären. Kampen för att bevara Venezuelas oberoende borde alltså ha högsta prioritet för vänstern.

Kuba har, tillsammans med Venezuela och Nicaragua, åter hamnat i skottgluggen för USA, som öser hot och en våldsam kalla krigssretorik över länderna, som USA kallar ”Tyranniets trojka”. De diplomatiska förbindelserna, som upprättades av Obama och Raul Castro är formellt kvar, men har skurits ner till ett minimum. Resandet från USA har försvårats och minskar. USA:s undergrävande verksamhet ökar. Och blockaden slår stenhårt mot den kubanska ekonomin.

I den dystra bilden ska dock nämnas att i Mexiko har den progressive Andrés Manuel López Obrador intagit presidentposten. Hans uppgift, att som ledare för det av våld söndertrasade och USA-beroende Mexiko förbättra villkoren för de många fattiga, verkar dock övermänsklig.

Del 3: Negativa och positiva faktorer för utvecklingen

Kubas ekonomi växer långsamt. Förutom blockaden, som är det i särklass största hindret för den ekonomiska utvecklingen, så belastas den av flera faktorer. Här kan nämnas de återkommande orkanerna, den politiska och ekonomiska krisen i Venezuela och högerregeringen i Brasilien. Till detta kommer interna faktorer som så kallad braindrain (USA lockar de välutbildade kubanerna), ett bristfälligt transportsystem, en ofta förekommande ineffektivitet, orsakad av en förlamande byråkrati. Korrupktion, svarta börshandel, stöld av gemensam statlig egendom späder på problemen. Det är företeelser som kan inlemmas i ett kapitalistiskt system, men som är fullkomligt förödande för ett socialistiskt samhällsbygge.

Blockadens effekter måste betonas. Att prata om landets ekonomi utan att nämna blockaden är att blunda för ett problem som är helt central. Kostnaden för den kubanska samhällsekonomi uppgår årligen till många miljarder dollar. Den finansiella blockaden är den som slår hårdast. Alltså att banker i hela världen inte vågar ha relationer med Kuba på grund av risken att USA bötfäller dem. Ja, det behöver inte ens ha direkt anknytning till Kuba. En svensk som arrangerar idrottsträning i Kuba har flera gånger sett hur bankerna tagit hans kunders pengar. Svensk-Kubanska i Stockholm nekades av Swedbank att öppna ett konto. Svensk-Kubanska har haft jätteproblem med att via Nordea skicka bidrag till Kuba, för att läka skadorna efter orkanen Irma förra året. Likaså med att föra över euro till Schweiz för inköp av råvaror till medicinframställning. Alltså blockaden slår inte bara mot Kuba och USA, utan mot alla länder. Bortsett från att varje år rösta mot blockaden i FN verkar EU-regeringarna ointresserade av att göra något för att skydda sina företag och medborgare från USA:s extraterritoriella lagar. En kombination av anti-socialistisk samhörighet och räddhågsenhet inför den mäktigaste imperialismakten torde vara grunden till accepterandet av USA:s framfart.

© Jacqueline Schmid

Blockaden drabbar också på många andra sätt. Exempelvis: genom att varor som innehåller kubanska komponenter inte får säljas till USA får Kuba betalt under världsmarknadspris för sina exportprodukter. Och tvärtom; genom att varor som säljs till Kuba inte får innehålla komponenter tillverkade i USA fördyrar det Kubas import. Kuba får ungefär hälften av världsmarknadspriset för sin export och får betala dubbelt för sin import.

Lönerna i den dominerande offentliga sektorn är mycket låga, vilket inte befrämjar produktivitet och många högutbildade sadlar om till turistnäringen, där dricks i hårdvaluta lockar. Kuba dras sedan Specialperioden med två valutor. När de infördes var det en nödvändighet för att skydda de svagaste grupperna, men numera har det blivit en belastning.

Som det är svårt att göra sig av med, även om det är på gång. Fortfarande får alla del av de omfattande subventionerna, oavsett om de behöver det eller inte.

Medan Kuba har i-landsnivå på utbildning, hälsovård, idrott, kultur med mera, så är den privata konsumtionen låg. Kubanerna kräver mer. I Kuba går det mesta till den offentliga sektorn. I kontrast till lågskattelandet USA där staten alltmer koncentreras till sin kärna: våldsapparaten bestående av polis, militär och domstolar.

Kooperativ och privata företag tar successivt över mycket av hantverks- och servicejobben. Staten behåller kontrollen över ekonomins strategiska områden och står för den helt övervägande delen av produktionen. Ett uttalat mål är att ingen ackumulation av privata förmögenheter ska tillåtas uppstå. Att den icke-statliga sektorn nu sysselsätter drygt tio procent av arbetskraften har gett ökad dynamik till samhällsekonomin.

Kubas största tillgång är dess invånare. Det är ingen floskel. Då staten, ända sedan revolutionens seger storsatsat på utbildning, har man idag en unikt högutbildad befolkning. Detta humankapital är också landets enskilt största inkomstkälla. Tiotusentals kubaner arbetar utomlands som läkare, tekniker, experter, idrottstränare och lärare. Det sker dels genom bilaterala överenskommelser och dels genom internationella organ som FN. Fattiga länder som Haiti behöver inte betala, medan rikare länder som Brasilien, Sydafrika och Angola gör det.

Turismen ökar för varje år, även om antalet besök från USA minskat sedan Trumps nya restriktioner. Kuba har mycket att erbjuda i form av rekreation, historia, kultur och natur. I dessa tider är säkerhet en viktig fråga och Kuba är en trygg destination. Och utbudet av möjligheter ökar kontinuerligt.

Delvis som ett svar på blockaden, delvis som en del av den högt stående hälsovården så har Kuba utvecklat en framgångsrik bioteknologisk industri. Den internationella läkemedelsbranschen är stentuff, men Kuba har tagit fram en rad unika och patenterade mediciner som exporteras i ökande omfattning. Kubanernas priser är en bråkdel av vad de stora läkemedelsföretagen tar ut.

De kubanska myndigheterna insåg tidigt vikten av IT, och det finns två IT-högskolor. IT-tillgången har formligen exploderat på senare år. Delvis beroende på lättade restriktioner i Kuba och delvis för att USA lättat på blockaden inom detta område. Det utifrån ett uttalat hopp om att kunna påverka kubanerna. Idag ser det ut som de flesta har tillgång till mobiltelefoner och landet har ett snabbt ökande antal "hot-spots" med tillgång till Internet på offentliga platser som torg och parker. Här sitter mängder med människor och stirrar ner i sina skärmar.

Men många av USA:s restriktioner kvarstår. Problem finns framförallt vad gäller penningöverföringar. Också mängder med hemsidor blockeras av USA, liksom ett program som Skype.

Ekonomiska utmaningar

Det överskott som den kubanska ekonomin kan ta fram – det vill säga det som återstår av produktionsvärdet när avdrag för nödvändig konsumtion, vård, militära kostnader etc. gjorts – anses otillräckligt med hänsyn till rådande investeringsbehov. Här ska betonas att en grund till överskottets knapphet är att det för kubanerna vore fullkomligt främmande att utöva rovdrift på landets arbetskraft eller att plundra andra länder via ett ojämlikt handelsutbyte.

Eftersom Kuba i hög grad är utestängt från kreditmarknaden har man kommit fram till att landet behöver utländska investeringar. Dessa prövas noga, och endast om de ligger i linje med landets utvecklingsplaner beviljas de. Oftast är det inom turism, vattenförsörjning,

jordbruk och infrastruktur. Investeringarna är otillräckliga eftersom investerare tvekar av fruktan från USA.

Landet betalar avtalsenligt sin utlandsskuld vilket är viktigt för att få ekonomisk trovärdighet. Sammanfattningsvis så behöver Kuba öka exporten, få tillgång till krediter och få ökade investeringar. Dessutom behöver effektiviteten/ produktiviteten öka.

Till detta måste naturligtvis läggas att den kubanska revolutions- och det socialistiska samhällsbyggets framtidsutsikter kommer att vara beroende av socialismens frammarsch i övriga delar av Amerika och internationellt. På kort sikt är den kubanska revolutionens traditioner och demokratiska strukturer det viktigaste bålverket mot kapitalismens återkomst. De som för 30 års sedan spådde att "Karibiens Ceausecus öde är beseglat" hade inte insett den kubanska Revolutionens folkliga stöd och säregna styrka. På samma sätt med dem som idag utfärdar profetior om att Kuba kommer att välja "den kinesiska vägen", och begrava de socialistiska målen.

Del 4: Det som händer nu avgör landets framtid

Det avgörande för Kubas framtid är hur man lyckas med att vinna de nya generationerna för revolutionens idéer. Folkmakt, inflytande och decentralisering blir avgörande. Det är en enorm utmaning med tanke på trycket från omvärlden på prylar och konsumtion. En allt livligare diskussion förs på en lång rad områden. Den nye presidenten Miguel Díaz-Canel betonar gång på gång vikten av det folkliga deltagandet. Själv rör han sig mycket ute bland folk för att lyssna på deras åsikter.

Samtidigt är öppenheten förenad med risker. USA:s undergrävande verksamhet ökar och inriktas framförallt på ungdomen. Den snabbt växande tillgången till Internet utnyttjas av USA för att påverka opinionen och skapa missnöje, med en nybildad "IT-insatsstyrka" för att påverka kubanerna i USA-önskad riktning. Nu senast avslöjades att tusentals konton på sociala medier skapats i USA, medan det ser ut som det är kubanska konton, och sprider propaganda. De olagliga TV- och radiosändningarna via Radio/TV-Martí från Florida har fått ökade resurser. Kubanska ungdomar får stipendier i USA där de utbildas till att bli framtida ledare för att på sikt ställa sig bakom den av borgarna så hett eftertraktade regimförändringen. Till detta kommer det enorma trycket från den US-amerikanska "kulturen", som vi alla utsätts för. Den nya och växande privata sektorn ses av vissa i USA (Obama var en av dem) som en inkörsport för kapitalism och som en potentiell bundsförvant. Exempelen är många. Kubanerna har inte råd att vara godtrogna. Imperiet har inte gett upp planerna på att åter lägga Kuba under sig.

Just nu pågår en omfattande diskussion om landets nya grundlag. Den nuvarande från 1976 skrivs om för att passa dagens värld. Processen är unik: den nyvalda Nationalförsamlingen utsåg i våras en arbetsgrupp som lade fram ett förslag. Detta diskuterades och modifierades i Nationalförsamlingen. Efter detta diskuteras förslaget under flera månader på arbetsplatser och bostadsområden. Utifrån synpunkterna omarbetas förslaget, diskuteras ånyo i Nationalförsamlingen, för att slutligen presenteras i en folkomröstning i början på 2019. Processen kan ses som ett exempel på folkmakt i praktiken.

Kubanernas delaktighet, engagemang och möjligheter att genom genuint demokratiska processer forma sin framtid är den avgörande faktorn för ifall Kuba kommer att kunna utveckla sin socialism under de tuffa villkoren som dagens värld erbjuder.

Del 5: Kuba behöver oss och vi behöver Kuba

Kuba är ett litet land, men en politisk stormakt. Det illustreras av att media ett normalår skriver mer om Kuba än övriga Latinamerika ihop. Landet håller fast vid sina principer och nyligen fick president Diaz-Canel kritik i västmedia för att han i sitt tal i FN inte mildrade Kubas utrikespolitiska ställningstaganden. Hjälpen till palestinier, västsaharier, stödet till Venezuela och kritiken av USA:s aggressiva interventioner – allt har ett politiskt pris. Hade Kuba sålt ut sina principer hade man vid flera tillfällen kunnat bli av med blockaden. Men Kuba har inte backat.

Kubas internationella engagemang är kanske det som framförallt kännetecknar den revolutionära regeringen. Idag står det fattiga och blockerade Kuba för en tredjedel av ALLT hälsobistånd i världen! I absoluta tal. Det är häpnadsväckande, men får ingen uppmärksamhet. Den kubanska hjälpen är också betydligt mer kostnadseffektivt än andras. Dessutom: Kuba lägger **6,7 procent av sin BNP** på internationellt bistånd! Inget land är i närheten av detta. Sverige ligger strax under en procent och USA ligger på 0,17.

Vi inom vänstern behöver Kuba för att visa på ett alternativ till den kapitalism som allt snabbare driver oss mot undergång; antingen via krig eller genom förstörelse av våra livsbetingelser. Det skulle vara ett oerhört hårt slag mot all vänster i världen om kapitalismen återtar makten i Kuba. Lyckas vi däremot sprida kunskap om det solidariska och ekologiskt hållbara Kuba, är det ett viktigt stöd i vår kamp här.

Solidaritetsrörelsen med Kuba är unik. Den finns i nästan alla länder och kubanerna vet att de inte är ensamma. Kuba utsätts för blockad, undergrävande verksamhet och mediekampanjer. Vi finns för att i möjligaste mån bemöta detta. Vi finns också för att ge en rättvis bild av Kuba, eftersom absolut inget positivt får sägas om landet i bolagsmedierna. Exempelvis att Kuba är så ambitiöst och framgångsrikt (för att inte säga *världsbest!*) inom området miljö och organisk odling.

Svensk-Kubanska Föreningen är inte en vänskapsförening i största allmänhet. Det är en politisk organisation med stödet till det socialistiska Kuba, det progressiva Latinamerika och kampen mot imperialismen som mål. För många blir medlemskapet en inkörsport till ökad kunskap om imperialismen. För att bli effektivare behöver vi bli fler. Just nu driver vi en medlemsvärningskampanj. Läs mer på hemsidan, www.svensk-kubanska.se om detta (och mycket annat). Och räknar du dig som ”vänster”, är stödet till Kuba och medlemskap i Svensk-Kubanska en självklarhet.

Att enkelt, tvärsäkert och med stor precision svara på rubrikens fråga ”Vart går Kuba?” är förstås inte möjligt. Men för vår egen och mänsklighetens skull behöver vi dra vårt strå till stacken för att det revolutionära och socialistiska Kuba ska kunna fira många årsdagar ytterligare. Och för socialismens nödvändiga frammarsch är försvaret av bastionen Kuba en internationell solidarisk grundbult.

Den internationella socialismen behöver Kuba!

Kuba behöver den internationella socialismen!

Lästips – Om Kuba

Bakgrund:

K. S. Karol: [Castros Kuba](#) (1970)

Paul M. Sweezy och Leo Huberman: [Socialismen på Kuba](#) (1970)

[Planeringsdebatten på Cuba](#) (1963-64)

Dagens Kuba:

Emily Morris: [Ett oväntat Kuba](#) (2014)

Peter Widén: [Kommer kapitalismen att återupprättas?](#) (2016)

Anna Artén: [Kuba och socialismens framtid](#) (2017)

Benny Andersson: [Resebrev från Kuba hösten 2018](#)

Vänsterpress om dagens Kuba:

[Vänsterpress om Kuba/USA – december 2014](#)

[Vänsterpress om Kuba/USA – januari 2015](#)

[Vänsterpress om Kuba – våren 2016.](#)